

folklor/edebiyat'tan

Değerli okurlarımız,

Ülkemizi sarsan büyük deprem felâketinin acılarını birlikte yaşayıp yaraları sarmaya çabalarırken hayatın sürekliliği kuralı, yeni sayımızı da buruk duygularla oluşturdu. Kayıplarımız için rahmet ve herkese sabırlar diliyoruz. Benzer afetlerin yaşanmaması, en az yitkilerle atlatılması için de her türlü önlem ve çalışmaların yapılmasını da umuyoruz, bekliyoruz.

Bu büyük acı seli içinde halkbilimi alanının dünyadaki en saygın adlarından biri olan **Prof. Dr. Dan Ben-Amos**'un eski tarihli ama çok işlevsel bir bildirisini yeniden gözden geçirip *Somut Olmayan Kültürel Miras ile Folklor Arasında* başlığı altında (Between Intangible Cultural Heritage and Folklore) zengin bir bibliyografya düzenlemesiyle dergimize göndermesi yüreklerimize su serperken, yakın bir zamanda değerli bilginin sağlık sorunlarıyla yoğun bakıma alınması da derin üzüntülerimize yol açmıştı. Makalesinin ön baskı nüshasını gönderdiğimizde, eşi tarafından hocanın çok sevindiğinin bildirilmesi ise, üzüntümüzü göreceli de olsa azaltmıştı. Bu satırların yazıldığı günlerde (26 Mart 2023) bilginin vefat haberini almamız ise hepimizi çok üzdü. Eserleriyle yaşayacak, bilimselliği genç kuşaklara önder olacaktır. Bu sayımızda Ben-Amos'un yakın dostu Hande Birkalan Gedik ve iki öğrencisinin (Hicran Karataş/Ahmet Kesin) makalelerinin bulunması da ilginç ve anlamlı bir rastlantı olsa gerek... Düzenlemelerini yaparak dergimize gönderdiği makalesini yayımlayacağımızı bildirdiğimizde Dan Hoca'nın gönderdiği -belki de son- iletisiyle kendisine bir kez daha teşekkürlerimizi sunuyoruz:

Dear Professor Metin Karadag

I am delighted and honored that my paper will be published in folklore/edebiyat. I hope that a side effect of this publication will strengthen the relationship between my Department of Near Eastern Languages and Civilizations in which we teach Turkish languages and literatures. I am copying our correspondence to Professor Heather Sharkey for her information. All the best. Dan Ben-Amos (6.01.2023. Saat: 17.24)

Arzu Öztürkmen'in, doktora danışmanı olan Dan Ben-Amos'un vefatı nedeniyle ricamız üzerine hazırladığı anma yazısı, sayımızın anlamlı ürünlerinden biri oldu. Büyük bilgine tüm eserleri, katkıları için teşekkür ediyor; eşine, ailesine, bilim dünyasına başsağlığı diliyoruz.

Bu sayımızın ikinci makalesinde dergimizin temel direklerinden biri olan Hande Birkalan-Gedik'in bir projeye dayalı araştırması olan *Disiplinler ve Post-Disiplinler Tarihçeler: Kuram, Çeviri ve Kültürlerötesilik* başlıklı çalışma, halkbilime yeni ufuklar açacak niteliktedir. Disiplinler tarihlerinin oluşturulmasında "gezgin kuram"ın (*traveling theory*) rolünü ele alan Gedik, bu kuramın post-disiplinler tarihçeler yazabilmemize olanak tanıyan önemli bir araç olduğunu ortaya koyuyor.

Clarissa Pinkola Estes'in kült sayılan, masallar ve mitler yoluyla kadınların vahşi doğaya, ilkel benliklerine nasıl geri döneceklerini anlattığı *Kurtlarla Koşan Kadınlar* kitabı, çeşitli bilimsel tartışmaların başlangıcına, edebî metinleri analizde farklı bakış açılarının ortaya çıkmasına yol açmıştır. **Mihrican Aylanç**, feminist eleştiri yaklaşımlarıyla bağdaştırdığı söz konusu yöntemi, *Betül Tarıman'ın Şiirlerinde Vahşi Kadının Uyanışı* başlıklı makalesinde ilk kez saygın bir kadın şairin ürünlerine uyguladı.

Dergimiz ailesinden saydığımız **Hicran Karataş**, anneliğin kültürel olarak özel bir yerde nasıl ve neden konumlandırıldığına dair farklı bir yaklaşım sunduğu *Tackling Knowledge and Reining Uncertainty through Risk Rituals in the Transition to Motherhood* adlı makalesinde anne adaylarının hamilelik süreçlerindeki kaygılarını hafifletmek, kendilerini ve bebeklerini düşük, sakatlık ve doğum komplikasyonlarından korunmak için çeşitli ritüeller gerçekleştirmeye yönelmelerini irdeliyor. Bu ritüellerin bir bölümünün geleneksel kaçınma ritüellerinden modern zamanlara uyarlandığını gösteren Karataş, kadınların kendilerini sınırlayan rutinleri benimsemeye veya tabuları izlemeye zorlayabilen geçiş dönemi ritüel ve uygulamalarını ortaya koymakta. **Ahmet Keskin**, *Göç ve Folklor: Literatür ve Tasnif Odaklı, Kuramsal Bir Çerçeve* başlıklı makalesiyle folklor ve göç ilişkileri, göçün folklor türlerinin oluşumu, değişimi ve dönüşümü üzerindeki etkileri ile göç ve folklor çalışmalarındaki konu kadrolarının nasıl sınıflandırılabilirliği sorunlarını aydınlatmak amacıyla yola çıktığını vurgulamakta. Keskin, göçün hem başlı başına bir "gelenek" olarak hem de içinde barındırdığı çok yönlü olgu, inanç, değer, unsur, eylem, söylem unsurları bakımından gelenekler toplamı niteliğiyle parçadan bütüne, bir kültür alanı olarak folkloru hem doğurup hem biçimlendiren özelliklerine dikkat çekiyor.

Suzana Marjanić, *Conspiracy Theories as Urban Legends with a Paranoid Matrix* başlıklı çalışmasında; komplo teorilerinin paranoyak doğasının yorumlanmasından yola çıkarak şehir efsaneleriyle ilgili komplo teorilerini paranoid bir matrisle yorumlamaya, kategorize etmeye çalışıyor.

Segun Omosule, *The Nexus between Performance, Aesthetics and Philosophical Motifs in Indigenous Festival* başlıklı ilginç makalesinde Afrika yerel kültüründe kölelik ve insan kaçakçılığının folklorik/antropolojik boyutlarını irdeledi. İnsanların sosyal ve ritüel arenalarda bir araya gelme ve kişisel hedeflerine ulaşmada festival olgusunun işlevleri üzerinde duran araştırmacı, Afrika sanat gökkubbesinin, iklimleri ve dilleri aşan; zamana ve çağlara dayanabilen ampirik özetlemelerini sergiliyor. Bu çalışma, batı dünyasında çağa bağlı iddiaları ve gelenekleri geçersiz kılma eğiliminde olan bir bilimsel iddia ortaya sunmaktadır.

Meriç Harmancı ve **Hilal Otyakmaz Aydın**'in ortak çalışması olan *Visiting Sacred Sites as Seeking an Alternative Healing Method During the COVID-19 Pandemic: The Example of Joshua's Tomb* adlı makalede COVID-19 salgını sürecinde, insanların dini kimliğe sahip olduğuna inandıkları kişilerin mezarlarını/türbelerini

ziyaret etme nedenlerini araştırmak ve bu ziyaretlerin genel olarak hastalık, özelde COVID-19 ile ilişkisini belirlemek amaçlanmaktadır. **Hünkar Karaca Yalçın**, *Zerdüştilik ve Yezîdilik İnançlarının Romanlarda Ele Alınışı* başlıklı makalesinde Türk romanında Yezîdî ve Zerdüřti inançlarının yansımalarını ele aldı. Yalçın araştırmasının sonucunda romanlarda Yezîdilerin ve Zerdüřtilerin tarihlerine, kutsal mekânlarına, düğün ve ölüm töreni gibi önemli ritüellerine, geçmişte ve bugün yaşadıkları sorunlara ve “öteki” olarak nitelendirilmelerinin nedenlerini irdeleyerek din ve toplum arasındaki ilişkinin edebiyattaki yerini belirledi. **Fulya Kincal**'ın *Lament of Medea: A Kinesthetic Performance* başlıklı çalışmasında kimlik ve dil bağlantısı ele alınarak ağıtların bu kapsamdaki işlevi örnek kılavuz metin aracılığıyla incelendi. Kore dili ve edebiyatı uzmanı **Hatice Körođlu Türközü**, Kore'nin evrensel anlamda kültürel miras olarak kabul edilen Pansori geleneğinin Türkçede ilk kez ele alındığı makalesinde ayrıntılı bir sergileme gerçekleştirdi. Benzer bir çalışmanın sahibi **Bambang Riad** ise *The Values of Local Wisdom in Lampung Folklore: A Piil Pesenggiri Perspective* adlı makalesinde Endonezya Lampung halkının Piil Pesenggiri kültürü içindeki değerler kavramını ortaya koydu.

Bu sayımızın kitap tanıtım yazısı Hacer Gözel, Timuçin Buğra Edman ile Samet Güven'e ait. Yazarlarımız, Stephen King'in ünlü *Cell* adlı eserini ele aldılar.

Acılar, hüznlerle dolu süreçte sürdürdüğümüz, yaşam ve yayım serüvenimizin bu durağında da andığımız emekleri sunan değerli yazarlarımıza, hakemlerimize, sayıya emek verenlere teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

***

Dear Valued Readers,

As we were putting together this issue with deep sorrow, we were also trying to heal from our wounds and losses from the recent massive earthquake in our country. We send our deepest condolences to the families who have lost loved ones in this disaster and wish that God praises his mercy upon us all. We sincerely hope that we get through these times of hardship and desperation with minimum losses and wish that all necessary precautions and measures will be taken for the future while we hope that similar disasters are not experienced once again.

Within this great wave of sorrow, one of the most respected names in the field, **Prof. Dr. Dan Ben-Amos** revised one of his previously dated functional presentations along with an amazing bibliography and sent this to our journal, which was very refreshing; however, recently our valued scholar was taken into intensive care due to recent health problems and this too added to our existing sadness. When we sent the preliminary draft, his wife indicated that he was very pleased, which in turn

somewhat relieved our burden. While this editorial was being written (March 26, 2023), we were informed of Dr. Dan Ben-Amos's passing and are extremely sorry. Not only will he live through his works but will continue to be a leading figure for the younger generations to come. In this issue, it is an interesting and meaningful coincidence that Hande Birkalan Gedik, a close friend of Ben-Amos and his students (Hicran Karataş and Ahmet Kesin) submitted an article for publication. As we had informed Dr. Ben-Amos that we were going to publish the article he sent and had started the editing process we received the following message from him – which may have been his very last message – and once again would like to express and share our gratitude to him by sharing this message with you.

Dear Professor Metin Karadag

I am delighted and honored that my paper will be published in folklore/edebiyat. I hope that a side effect of this publication will strengthen the relationship between my Department of Near Eastern Languages and Civilizations in which we teach Turkish languages and literatures. I am copying our correspondence to Professor Heather Sharkey for her information. All the best. Dan Ben-Amos (6.01.2023; 5: 24 p.m.)

Arzu Öztürkmen's memorial article on the death of Dan Ben-Amos, her PhD advisor, was one of the meaningful products of our issue. We thank the great scholar for all his works and contributions and extend our condolences to his wife, family and the world of science.

In the second article of this issue, one of the main pillars of our journal, **Hande Birkalan-Gedik**, is a project-based study titled *Disciplines and Post-Disciplinary Histories: Theory, Translation and Transculturalism*, which opens new horizons for folklore. Gedik, who discusses the role of “traveling theory” in the creation of disciplinary histories, reveals that this theory is an important tool that allows us to write post-disciplinary histories.

In Clarissa Pinkola Estes's book titled *Women Who Run with the Wolves: Myths and Stories of the Wild Woman Archetype* she explains how women return to their primitive selves and wild nature through a variety of tales and myths, which has led to the development of various scientific discussions along with different perspectives used in analyzing literary texts. Using a feminist critique approach, **Mihrican Aylanç**, in her article titled *Betül Tarıman'ın Şiirlerinde Vahşi Kadının Uyanışı* (The Awakening of the Wild Woman in Betül Tarıman's Poetry) utilized this method to analyze a respected female poet for the first time.

Hicran Karataş, whom we consider to be a family member of our journal, examined the various rituals involved during pregnancy that expecting mothers do to relieve anxiety and reduce miscarriages, injuries, and complications during the birthing

process. In her article titled *Tackling Knowledge and Reining Uncertainty through Risk Rituals in the Transition to Motherhood* she introduces a different approach to explain why and how motherhood is placed at an entirely different but special place culturally. Karataş also sets forth how a portion of these rituals have been adapted from avoidance rituals to modern times while showing how women have embraced routines that limit them or how they have been forced to watch transitions rituals and applications that challenge their taboos. In his article titled *Göç ve Folklor: Literatür ve Tasnif Odaklı, Kuramsal Bir Çerçeve (Migration and Folklore: A Theoretical Framework with a Focus on Literature and Classification)* **Ahmet Keskin** discusses the relationship between folklore and migration along with the types of migration folklore that have developed and the effects resulting from its change and transformation. He also emphasizes that in order for clarification of the problems associated with the sub-categories in folklore studies to take place, categorization and classification are a necessity. While Keskin notes that migration within itself is a ‘tradition’ that contains multi-faceted phenomenon including beliefs, values, elements, actions, and statements that accumulate as tradition from pieces to a whole, he also draws attention to the features that gives birth to and shapes folklore as a cultural area. *Conspiracy Theories as Urban Legends with a Paranoid Matrix* by **Suzana Marjanić** where she sets forth the paranoid nature of interpreting conspiracy theories by interpreting the conspiracy theories created for urban legends from a paranoid matrix and tries to categorize them.

In **Segun Omosule**’s interesting article titled *The Nexus between Performance, Aesthetics and Philosophical Motifs in Indigenous Festival* the folkloric/anthropological dimensions of human trafficking and slavery in a local African culture was examined. The researcher displays empirical summaries, that have stood up against changing times and eras, and emphasizes how the concept of festival serves as a ground to unite people in both social and ritual arenas while helping them reach their personal goals under the African art sphere which extends beyond climate and languages. This study sets forth a scientific argument that aims to discredit era-based allegations and traditions of the Western world.

In their collaborative study titled *Visiting Sacred Sites as Seeking an Alternative Healing Method During the COVID-19 Pandemic: The Example of Joshua’s Tomb* **Meriç Harmancı** and **Hilal Otyakmaz Aydın** examined the reasons why people visited tombs of figures they believe to be religious, during the COVID-19 period in general, and determine the relationship between these visits and illness, especially COVID-19.

In his article titled *Zerdüştilik ve Yezîdilik İnançlarının Romanlarda Ele Alınışı (The Discussion of Zoroastrianism and Yezidisim Belief Systems in Novels)* **Hünkar Karaca Yalçın** examined both Yazidi and Zoroastrian beliefs in Turkish novels. As a result of his research, Yalçın analyzed the Yazidi and Zoroastrian

histories, holy places, important rituals like weddings and funerals, the issues they face today, and the reason they have been treated as the ‘other’ and determined the relationship between religion and society and how this is portrayed in literature. In **Fulya Kincal**’s article titled *Lament of Medea: A Kinesthetic Performance* text samples from requiems were used, as per this context, to examine the connection and function between language and identity. **Hatice Körođlu Türközü**, an expert in Korean language and literature, examined the Korean cultural legacy, the Pansori tradition, in detail and in Turkish for the first time. In a similar study **Bambang Riad** sets forth the values of the Pii Pesenggiri culture belonging to the Indonesian Lampung people.

As an exemplar for this issue, our book review belongs to Hacer Gözel Timuçin Buğra and Samet Güven. Our authors examined Stephen King’s famous novel titled *Cell*.

During these times of pain and sorrow and at this stage of life and our publication journey, I would like to thank and express my gratitude to those who have contributed to this issue, our valued authors, and our reviewers.

Metin Karadađ

Editör / Editor